

Banta Singh, etc., v. Mehar Singh, etc., (Gurdev Singh, J.)

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਸਫ਼ਰ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਬੱਸ ਲਈ ਕਲੀਨਰ ਵਜੋਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਬੱਸ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਗਵਾਹ-ਬਾਕਸ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਤਰ ਜਿਸ ਨੇ ਉਕਤ ਯਾਤਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬੱਸ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਖਾਸ ਰੂਟਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਦੀ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(18) ਝਗੜਿਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੁਕਤੇ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਸਲਈ, 1959 ਦਾ ਆਰਐਸਏ ਨੰਬਰ 573 ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ। ਮੁਦਈ ਨੂੰ 275 ਹਰਜਾਨੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ, ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਕੈਦ ਲਈ), ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। ਮੁਦਈ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਅਨੁਪਾਤੀ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। 475 ਜਿਸ ਦੇ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪੂਰੇ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧੇ ਗਏ ਹਨ।

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੇ.

ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

1969 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 13

28 ਜੁਲਾਈ 1969

ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (V of 1908)- ਆਰਡਰ 6, ਰੂਲ 17— ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ - ਐਪਸ਼ਨ ਐਕਟ (1913 ਦਾ I)- ਧਾਰਾ 15(1) (ਬੀ)- ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੂਜੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ - ਅਪੀਨ ਆਉਂਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਧਾਰਾ ਦੂਜੀ - ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ 'ਧਾਰਾਵਾਂ' ਦੇ ਅਪੀਨ ਕੇਸ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੀ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੋਧ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਤੀਜਾ—ਅਜਿਹਾ ਸੋਧ—ਕੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

r

:"

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ

ਅਸਵਿਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ ਜਾਂ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਮਪਟਰ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ **15(1) (ਬੀ)** ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੂਸਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀਮਪਸ਼ਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਅਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ

Banta Singh, etc., v. Mehar Singh, etc., (Gurdev Singh, J.)

ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 15(1) (ਬੀ) ਦੀ ਤੀਜੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ।), ਅਜਿਹੀ ਸੋਧ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਫਰੇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮੁਦਈ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਅਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸਬੰਧ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15(1) (ਬੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੂਸਰੀ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 15(1) (ਬੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ ਤੀਸਰੀ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਧਾਰਾ 5 ਅਤੇ 6)

ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਆਲੀ ਰਾਮ ਪੁਰੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਮਿਤੀ 6 ਦਸੰਬਰ, 1968, ਸ਼੍ਰੀ ਐਮ. ਐਲ. ਮਿਰਚੀਆ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਮਿਤੀ 6 ਮਈ, 1968 ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਲੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਦੇਣਾ। 12887 1 ਜੂਨ, 1968 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ (ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 1/5 ਤੱਕ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਉਸਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ 12887 ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ, ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਖਰਚਾ ਘਟਨਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਡੀਡੀ ਜੇ ਏਆਈਐਨ, ਇੱਕ ਡੀਵੋਕੇਟ।

JN SETH, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ _

ਜੀ ਉਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ. - ਇਹ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ 11 ਜਨਵਰੀ, 1887 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 11 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।, 1968, ਸੀਮਾ ਦਾ ਆਖਰੀ ਦਿਨ। ਮੁਦਈ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵੈਂਡੀਜ਼ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚਾ ਹੱਕ ਹੈ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵਿਕਰੇਤਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 6 ਦਾ ਭਰਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ 1-5 ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਕਰੇਤਾ. ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਵਿਕਰੇਤਾ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਦਾ ਭਰਾ ਸੀ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧਾਂ

ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, **1** ਅਪ੍ਰੈਲ, **1968** ਨੂੰ, ਉਸਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਰਡਰ **6**, ਨਿਯਮ **17**, ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ **3** ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਭਰਾ ਸੀ। ਪਿਤਾ ਦੇ

ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ. ਇਸ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ :-

ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ **3** ਵਿੱਚ ਕਲੈਰੀਕਲ ਭੁੱਲ ਰਾਹੀਂ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ **3** ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ "ਦ" ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਫਾਦਰ ਆਫ ਦ" ਸ਼ਬਦ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਟਾਈਪ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ **6** ਦਾ ਭਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਭਰਾ ਹੈ। ਗਲਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਟੈਂਟ ਹੈ। ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਦਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਦੇ ਗਲਤ ਵਰਣਨ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਕਿ ਟਾਈਪਿੰਗ ਦੀ ਭੁੱਲ ਕਾਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਪੁਰਬਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਸੋਧ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ:-

ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ **3** ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ "the" ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ "father of the" ਸ਼ਬਦ ਪਾਓ।

(2) ਇਸ ਪੁਰਬਨਾ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **6** ਮਈ, **1968** ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **15(I)(b)** ਦੀ ਧਾਰਾ ਤੀਸਰੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਸਾਢੇ ਝਗੜੇ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੂਰਵ-ਇੰਪਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਰੁਪਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। **12,887** ਹੈ। ਉਸ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਆਵਾਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕੋ-ਇਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੋਧ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਬਹੁਤ ਲੰਮੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਦਾ ਨਵਾਂ ਆਧਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ, ਵਿਦਿਅਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ।

(3) ਇਸ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੋਧ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਡੀ.ਡੀ. ਜੈਨ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਹੀ ਆਧਾਰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਆਪਣੇ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਉੱਚਤਮ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਧਾਰ ਜੋ ਉਹ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਮੁਦਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਆਧਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ

Banta Singh, etc., v. Mehar Singh, etc., (Gurdev Singh, J.)

ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(4) ਸ਼ੱਕਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ (1) ਵਿੱਚ ਮਾਈ ਲਾਰਡ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੋਧ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਰੁਲੀਆ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦਾਸ (2), ਅਤੇ ਚਾਂਦਰੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਰਬੀ ਦੱਤ (3) ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

“ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਦੇ ਤਰਜੀਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਉਸ ਦੇ ਜਮਾਂਦਾਰ ਹਨ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 1913 ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਅਜਿਹੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇੱਕ ਖਾਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਰਿਸ਼ਤਾ ਪੂਰਵ-ਉਮੀਦ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਬੰਧ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ - 1918 ਦੇ ਪੁਨ ਜਾਬ ਐਕਟ I ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਖਾਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਦਈ। ਜੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਸੋਧ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਸੀ।

(5) ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਜੇ.ਐਨ. ਸੇਠ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਲਈ ਨਵਾਂ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨਜਿੱਠ ਰਹੇ ਸਨ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੰਗੇ ਇਲਜ਼ਾਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਜਮਾਂਦਰੂ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਭੂਮੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਫ਼ ਜਮਾਂਦਰੂ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਲਈ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਉਸ ਘਾਤਕ ਨੁਕਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਸੋਧ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

- (1) ILR, (1968) 2 ਪੀ.ਬੀ. & Hr. 211=1968 PLR 455।
- (2) ਏਆਈਆਰ 1933 ਲਾਹ. 774
- (3) ਏਆਈਆਰ 1952 ਪੀ.ਬੀ. 281.

ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੁਦਈ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਚਚੇਰਾ ਭਰਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸਦੇ ਚਾਚੇ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਉਸਦੇ ਭਤੀਜੇ ਸਨ। ਇਹ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਦੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ *ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (1)* (ਸੁਪਰਾਈ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਜ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਪੂਰਵ-ਇੰਪਟਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦਾ ਭਰਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ **15(I)(b)** ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੂਜਾ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚੀ ਗਈ ਕਿਸਮ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦਾ ਭਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦਾ ਭਰਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਭਰਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਸੋਧ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਧਾਰਾ **15(1) (ਬੀ)** ਦੀ ਧਾਰਾ ਤੀਸਰੀ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਾਂਝੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਫਰੇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਅਧਾਰ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ **15(I)(b)** ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੂਸਰੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ **15(I)(b)** ਦੀ ਧਾਰਾ ਤੀਸਰੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੋਧ ਦੇ **1** ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਿਆਇਆ। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਜ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਟਾਈਪਿੰਗ ਜਾਂ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ **3** ਵਿੱਚ "ਫਾਦਰ ਆਫ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(6) ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਗਲਤੀ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਸੀ। ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਕਰੇਤਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ **6** ਨੂੰ "ਬਖ਼ਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਅਰਸਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਪੱਲਾ ਮੇਘਾ ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ" ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵੇਰਵਾ ਮਿਹਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪੱਲਾ ਮੇਘਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੱਸਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲੜਕਾ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਬਖ਼ਸ਼ੀਸ਼ ਦੱਸਦਾ ਹੈ।

ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੋਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਸਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜੋ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਦਈ ਦਾ ਸਹੀ ਸਬੰਧ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਮੁਦਈ ਦਾ 3 . ਇਹ ਗਲਤੀ ਦੀ ਕਿਸਮ ਹੈ ਜੋ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੁਧਾਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਪੂਰਵ-ਇੰਪ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈਆਂ ਦੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਮਾਈ ਲਾਰਡ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ' ਸੂਬੇ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਦੀਆਂ ' ਅਤੇ ਹੋਰ (4)।

(7) ਜੇ ਵਿਚਾਰ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਬੀ. ਕੈਪੂਰ ਦੁਆਰਾ ਰੂਪ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਦੁਨਾ (5) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਨਾਲ - ਉਸਨੇ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਚੰਦਰੀ ਦੇ ਭਰਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਚੰਦਰੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ। ਰੁਲੀਆ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦਾਸ (2), ਅਤੇ ਚਾਂਦਰੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਬੀ ਦੱਤ (3) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜਹਾਜ਼ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਸੋਧ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ: -

“ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਕੇਸ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਮੁਦਈ "ਦੂਜੀ" ਜਾਂ "ਤੀਜੀ" ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ, ਜੋ ਉਹ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਚਤਮ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਗਲਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਕਲੈਰੀਕਲ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਅਰਜਮੰਦ ਖਾਨ, ਏਆਈਆਰ 1919 ਲਹ, 217 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(8) ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ (6) ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਸੀ।

- (4) ਜੇ 957 ਦੇ ਸੀਆਰ 547 ਨੇ 10 ਸਤੰਬਰ, 1959 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।
- (5) 1966 ਦਾ ਸੀ.ਆਰ. 881, 9 ਅਗਸਤ, 1967 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
- (6) 1967 ਦਾ ਸੀਆਰ 1014, 9 ਮਈ, 1968 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

Tuhi Ram Sharma v. Prithvi Singh, etc., (Narula, J.)

ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਦਾ ਅਸਲੀ ਭਰਾ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਚਤਮ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਦਾ ਭਰਾ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਸਦਾ ਪਿਤਾ ਸੀ। ਆਰਡਰ **6**, ਨਿਯਮ **17**, ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ 'ਤੇ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਰਿਲੇਸ਼ਨਸ਼ਿਪ ਸ਼ਿਪ ਦਾ ਗਲਤ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੋਧ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ। ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪੀਡਿਤ, ਜੇ. ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਾਢੇ ਝਗੜੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਬਣਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਆਧਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(9) ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪੀ **1** ਦੀ ਧਾਰਾ **15(I)(b)** ਦੀ ਤੀਜੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਚਤਮ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਨਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਐਕਟ, ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਆਰਐਸ ਨਰੁਲਾ, ਐਚਆਰ ਸੇਵੀ ਅਤੇ ਸੀਜੀ ਸੂਰੀ ਜੇ. ਜੇ.

ਤੁਹੀ ਰਾਮ ਸ਼ਰਮਾ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

Tuhi Ram Sharma v. Prithvi Singh, etc., (Narula, J.)

ਬਨਾਮ

ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

ਪੱਤਰ ਪੋਸਟੋ ਅਪੀਲ ਨੰ. 85 ਆਫ 1979

ਦੇ ਨਾਲ

1970 ਦਾ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰ 4749

28 ਅਕਤੂਬਰ 1970

ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਖੰਡ I, ਭਾਗ I - ਨਿਯਮ 2.9, 2.35, 2.59, 3.11, 3.12, 3.13, 3.14, 3.15 ਅਤੇ 3.16 - ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ - ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਸਥਾਈ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸਵੈਚਲਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। - ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ—ਕੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ